

Плоднік М.В.

аспірант,

Вінницький національний аграрний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний стан та розвиток економіки України характеризується зростаючою роллю ефективності виробництва і управління, як основної умови зміцнення конкурентоспроможності та збереження місця на ринку господарюючих об'єктів. У цих умовах все більш важливим для сучасних підприємств є використання можливостей внутрішнього і зовнішнього середовища з виробництва та реалізації продукції. Тут необхідне джерело, здатне здійснити будь-яку дію чи використовуватися для досягнення тих чи інших цілей.

У зв'язку з цим однією з головних проблем сучасної аграрної економіки є формування і ефективне використання сільськогосподарськими підприємствами наявного у них економічного потенціалу. Він характеризується наявністю, складом і якістю системно збалансованих на технологічній, інноваційній, інвестиційній, інформаційній та організаційній основі ресурсів агропромислового виробництва. Подібне охоплення економічним потенціалом різних сторін виробничо-господарської діяльності дозволяє аграрному підприємству максимально ефективно реалізовувати певні внутрішні цілі і задовольняти вимоги зовнішнього соціально-економічного середовища. Тим самим він тісно пов'язаний з готівковими коштами, які можуть бути мобілізовані і використані для здійснення плану і вирішення завдань суттєвих для підприємства.

Рациональне їх використання цілком залежить від ефективної роботи управлінського апарату підприємства. Правильно організована управлінська діяльність щодо економічного потенціалу сприяє ефективному функціонуванню агропромислового підприємства на ринку і створює вигідну позицію серед конкурентів. В цілому система управління економічним потенціалом спрямована на його підтримку, використання і розвиток. Вона переслідує основну мету, яка полягає в досягненні високого ступеня ефективності управління ресурсами в кількісному і якісному вираженні в двох тимчасових аспектах: сьогодення і майбутнє. При цьому деякі з них можна віднести до цілей поточної управлінської діяльності, а інші до елементів стратегічного управління підприємством АПК. При цьому роль останнього в умовах глобалізації та інноваційної сучасної економіки неухильно посилюється в забезпеченні ефективного

використання економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств, як в масштабі країни, так і кожного регіону.

Нестабільність суспільного розвитку та глибинні трансформації економічної системи нашої держави викликали перебудову всього господарського механізму підприємств, що проявляється в зміні пропорцій між елементами, формуванні нових і руйнуванні старих виробничих зв'язків, переоцінці традиційних орієнтирів розвитку.

Аналізуючи світові тенденції розвитку потенціалу, слід вказати на наступні:

1) основою формування потенціалу сучасних підприємств є персонал;

2) інформатизація – накопичення і обробка комерційної інформації персоналом підприємства в процесі ведення бізнесу;

3) зростання частки основних фондів в елементній структурі потенціалу сучасних підприємств, пов'язаний з прискоренням темпів науково-технічного прогресу.

Елементна структура потенціалу сучасних підприємств формується приблизно на 60 % за рахунок основних фондів, на 25 % – персоналу, на 15 % – інформації, фондів обігу і оборотних фондів. Такі дані дозволяють констатувати ресурсну природу потенціалу сучасних підприємств, яка формується на основі екстенсивного. Слід вказати на те, що в світовій практиці спостерігається збільшення частки наукомістких елементів [3].

В сільськогосподарському підприємстві одними з основних виробничих ресурсів, які формують ресурсний потенціал, є сільськогосподарські угіддя і тварини. Під впливом природних явищ, саме дані ресурси піддаються найбільшим видозмінам, що може істотно вплинути на стан ресурсного потенціалу підприємства. Це є відмінною рисою процесу формування економічного потенціалу аграрного підприємства. Економічні та інші об'єктивні фактори зовнішнього середовища підприємство здатне відслідковувати за умови професійного управлінського підходу, а також аналізувати, і враховувати при вибудовуванні своїх виробничих процесів, тим самим мінімізуючи їх негативний вплив. Прояв же природних факторів навіть при умови максимального використання існуючих технологій і інструментів неможливо спрогнозувати і підпорядкувати їх управління [2].

Необхідність виявлення та оцінки економічного потенціалу підприємства зумовила його розподіл на ідентифіковану та неідентифіковану компоненти. Ідентифікована компонента характеризує потенціал фактично наявних засобів, що використовуються підприємством, можливих до ідентифікації. Сюди включають виробничий, фінансовий, ринковий, науково-технічний, екологічний потенціали підприємства.

Неідентифікована компонента характеризує можливості агропромислового підприємства, виявлення яких може бути здійснено за певних умов. Неідентифіковані компонента економічного потенціалу підприємства визначається можливостями отримання більш високого доходу за рахунок ефективного використання системи управління, домінуючої позиції на ринку, застосування нових технологій, результати яких існуючими методами обліку не визначаються [1].

Економічний потенціал є комплексною характеристикою функціонування, розвитку сільськогосподарських підприємств і основним критерієм для прийняття управлінських рішень в ринкових умовах. Економічний потенціал необхідно розглядати в широкому (формований потенціал) і вузькому (використовуваний потенціал) значеннях. На формування економічного потенціалу підприємств впливають такі чинники: цілі та стратегії розвитку, місце розташування підприємства і сфера його діяльності, розмір, асортимент і якість продукції, що випускається, оптимізація структурних елементів потенціалу.

Економічний потенціал потрібно розглядати як сукупність можливостей сільськогосподарських здійснювати виробничо-комерційну діяльність, засновану на єдності складових його структурних елементів: матеріально-технічних, ресурсних, трудових, організаційно-управлінських, інтелектуальних, інноваційних, енергетичних, екологічних, інформаційних, маркетингових, конкурентних і експортних можливостей, що сприяють отриманню прибутку, створення доданої вартості і зростання конкурентоспроможності аграрного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Максименко Д. В. Оцінка економічного потенціалу підприємств аграрного сектору економіки / Д. В. Максименко // Таврійський державний агротехнологічний університет. – 2013. – № 12 (22). – С. 260-266.
2. Скобара В. В. Аналіз складових економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств / В. В. Скобара // Облік і фінанси. – 2014. – № 3(65). – С. 152-159.
3. Шарко И. А. Потенциал и развитие предприятия: конспект лекций. / И. А. Шарко, Е. В. Ульяненко – Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2013. – 144 с.